

сприймання навчального тексту. При цьому вправам доцільно надавати ігрового характеру, використовуючи охарактеризовані вище типи ігор [8, с. 24].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика: [підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів] / за загальн. ред. Ніколаєвої Ю. К., Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Борецька Г. Є. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. *Іноземні мови*. 2012. № 3. С. 18-27.
3. Борецька Г. Є. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. *Іноземні мови*. 2012. № 1. С. 3-8.
4. Іноземні мови: навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи. Навчальна програма. 2016. – URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/inozemna-mova-royasnyuvalna-znz-sznz-1-4-klas-belyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf>.
5. Карпова В. М. Використання буквених ігор в навчанні англійської мови. *Іноземні мови*. 1998. № 4. С. 34-40.
6. Карпова В. Н. Формирование коммуникативно-обучающих умений проведения буквенных игр на внеклассном занятии по иностранному языку: дис. ... канд. пед. наук. Киев, Киевский гос. лингв.ун-т, 1995. 207 с.
7. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
8. Карпова В. Н. Формирование коммуникативно-обучающих умений проведения буквенных игр на внеклассном занятии по иностранному языку: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Киев: Киевский гос.лингв.ун-т, 1995. 24 с.
9. Панова Л. С. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 328 с.

Lohvynenko A., Podosynnikova H. Formation of English competence in reading technique with the use of game techniques in students of the 3rd grade of comprehensive school.

The article considers the process of learning English at the initial stage of learning, and mastering English competence in the technique of reading. Researched the use of game techniques, which significantly increases the motivation and interest of students to learn a foreign language. Research shows that participation in the game is one of the most important motives for learning English.

Key words: reading technique, game activity, letter games, auxiliary groups, word configuration.

В. В. Переваруха

Науковий керівник – доц. О. П. Кумеда

АНГЛОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ У НОВИННИХ ТЕКСТАХ

У статті розглянуто специфіку вживання англомовних запозичень у сучасному українському медіадискурсі. Простежено основні види словотворення похідних слів від запозиченої лексики.

Ключові слова: лексика, запозичення, англіцизм, медіадискурс, ЗМІ, мовлення.

Постановка проблеми. Одна з дуже важливих проблем у лінгвістиці - є проблема іншомовних взаємодій та запозичень. В українському сучасному медіадискурсі вплив іноземних мов спостерігається як один із найголовніших чинників глобалізаційного процесу. Запозичення й іншомовні слова в українській мові були і залишаються одним із найактивніших джерел поповнення та збагачення її мовних засобів. С. Г. Апетян зазначає, що зростання словникових ресурсів літературних мов унаслідок запозичень і кальок є одним із найвиразніших явищ мовно-літературного розвитку [7, с. 70]. Також засвідчено, що лексичні неологізми іншомовного походження кожного дня стають масовішими, тобто спостерігаємо своєрідний «бум» цих одиниць у сучасній українській мові, а саме у сучасному медіадискурсі. Це відбувається тому, що темп змін позамовних обставин за своєю стрімкістю перевищує темп еволюції національної мовної системи загалом.

Мета статті. Проаналізувати варіативність функціонування англіцизмів в сучасному українському медіадискурсі.

Аналіз актуальних досліджень. Актуальність роботи зумовлено проблемою, яку в українському медіадискурсі аналізували багато вчених, зокрема С. Г. Апетян, Е. В. Боєва, О. В. Гурко, Ю. О. Молоткіна та ін. Однак деякі специфічні особливості запозичень на матеріалі сучасного українського медіадискурсу вивчені недостатньо через неусталеність функціонування та різний ступінь освоєння мовою цих одиниць.

Виклад основного матеріалу. Найбільша частина запозичень, починаючи із ХХ ст. - це англійська лексика. Значною мірою ці запозичення засвоювалися через посередництво російської мови. Також багато лексичних одиниць, запозичених з англійської мови, уже з кінця ХІХ – початку ХХ ст. закріпилися у мовній практиці української діаспори в Північній Америці [3, с. 42-47]. На сьогоднішній день, в основному через медіадискурс, відбувається просочування нових лексичних елементів до словникового складу української мови. Дослідження показують, що даний процес дуже часто відбувається

невпорядковано. Через це з'являється необхідність у проведенні аналізу та систематизації іншомовних запозичень, які використовують у ЗМІ.

Станом на сьогодні, в українському медіадискурсі відбулись такі процеси як:

а) Одна з частин запозиченої лексики перейшла до активного вживання. До так би мовити засвоєної лексики відносяться такі слова як: американо, супермен, автобус, робінзон.

б) Лексичні одиниці, які досить таки активно вживались у минулому, в певний період часу, однак зараз вживаються досить рідко: бартер, інтерквіз, кантрі, кіднепінг, аудіоплеєр, кіднеп;

в) Іншомовні запозичення, які з'явилися внаслідок соціально-політичних та культурно-економічних змін: ньюс-мейкер, ньюс-реліз, маркет, маркетинг, off-роад, off-сайт, on-лайн, промоутер, промоушн, проспекиті праймериз, Інтернет, Інтернет-клуб.

На сучасному етапі, для мови новинних сайтів, характерні такі ознаки:

1) Запозичується або слово повністю, або його словотвірна частина (така як закінчення, префікс чи суфікс): VIP-інформ, GPRS-послуга, Push-повідомлення, QIP-менеджер контактів, Product-менеджер;

2) Інший варіант, коли відбувається прямий переклад запозичених лексичних одиниць:

До прикладу, слово «сплітер», яке було запозичене в останні роки. Від російського варіанту відрізняється тим, що в українській не відбувається подвоєння приголосного.

На думку І. Щура, сьогодні англomовні запозичення в українському мовленні перебудовуються в залежності від фонетичних чи образних тотожностей зі словами українського походження. Можна зазначити, що факт фіксування іншомовної лексики у загальномовному словнику є ознакою завершення процесу засвоєння англomовних запозичень.

Деякі вчені зазначають, що стрімке насичення українського лексикону, у тому числі і на новинних сайтах, стало причиною появи багатьох слів із схожим звучанням. Насамперед виділяють такі групи:

1) Ті, які мають нове означуване - адаптовані та неадаптовані англomовні запозичення, завдяки яким з'являються нові форманти: SMS / SMS (смс-) –повідомлення або, наприклад, суфіксоїд «нет» і новотвори: Рунет, Фринет, Інтернет. Сюди також відносять неосемантизми, які з'явилися завдяки семантичному словотворенню. Гарним прикладом для такого типу лексикологічного поповнення є моделі творення прикметників та іменників із непрямою семантикою: антипромоушен, антипіар, анти рейтинг, анти- менеджер.

Також, за останні п'ять років, спостерігається збільшення рівня запозичуваності англiцизмів сайтами новин. Лексичні одиниці, які були запозичені декілька років тому, зараз проходять етап стабілізації значення у мові реципієнті. Тобто носії мови вже не помічають іншомовного походження лексичної одиниці, яка в свою чергу лишається своїх соціально-ситуативних особливостей [8, с. 20]. Можна говорити про дериваційно-продуктивний етап, який відбувається прямо зараз. Коли від запозиченої лексичної одиниці починають утворюватись нові слова. Особливо це простежується у медіадискурсі, тому що більша частина іншомовної лексики, англomовного походження не встигає зафіксуватись у словнику запозичень чи у якомусь іншому, не кажучи вже за похідні слова. Станом на сьогодні, виділяється близько десяти лексичних груп, завдяки яким у медіадискурсі відбувся процес активної деривації.

Зокрема, завдяки запозиченій лексемі «менеджер», яка потрапила в українське мовлення вкінці ХХ ст., утворилось чимало похідних слів. Морфологічний тип словотворення для зазначеної лексеми є продуктивним:

- 1) префіксальний - антименеджерський, анти менеджер;
- 2) суфіксальний – менеджерський, менеджерити;
- 3) словоскладання – аккаунт-менеджер, бренд-менеджер, контент-менеджер;
- 4) аббревіація – ІТ-менеджер, PR-менеджер, QIP-менеджер контактів.

Інший приклад – це лексема «піар», яка теж активно використовується у мові новинних сайтів та користується великою популярністю, що у свою чергу є

причиною чималої варіативності. Завдяки морфологічному словотворенню маємо такі варіанти:

- 1) аббревіація – PR-портал, PR-маркетинг, PR-менеджер, PR-спеціаліст;
- 2) префіксальний – антипіар, антипіарний;
- 3) суфіксальний – піарний, піарити.

Також відносно недавно у аббревіації «ПР» з'явилося ще одне лексичне значення. Річ у тім, що відома система пошуку «Гугл» застосовує алгоритм, за яким вона визначає авторитетність тієї чи іншої сторінки. Даний алгоритм теж називають ПР або GooglePageRank. Наступний приклад – це англіцизм промоушн / промоушен, який в результаті неунормованого запозичення, має два варіанти написання. Через це виникає чимала варіативність в оформленні новозапозиченої лексики. У ЗМІ дана лексема стала твірною основою для ряду похідних одиниць, які теж утворились за допомогою морфологічного словотворення:

- 1) словоскладання – промоушн-менеджер, сейлз-промоушн, промоушн-проект, промоушн-менеждмент, тощо;
- 2) префіксальний – антипромоушн, антипромоушенський.
- 3) Суфіксальний – рекламно-промоушенський, промоушенський.

Як бачимо, метод словоскладання є найбільш кількісний, тому що завдяки ньому утворено найбільшу кількість лексичних одиниць. Варіантів, які були б утворені іншими методами (словотворення, постфіксальний та безафіксальний) у мові сучасних ЗМІ не було виявлено [2, с. 181-188]. Ще одна лексема «баєр», що означає спеціаліста, який займається купівлею та продажом. Проте від даного запозичення виявлено порівняно мало похідних слів. Причиною цього може бути неосвоєність цього англіцизму у мовленні. В даному випадку також переважають морфологічні способи творення:

- 1) суфіксальний - баєрський;
- 2) аббревіація - ТВ-байєр;
- 3) префіксальний - антибайєр, антибаєрський.

Висновки. Станом на сьогоднішній день, співвідношення питомих та запозичених термінів у медіа дискурсі швидко змінюється. Значна кількість англомовних запозичень за порівняно невеликий проміжок часу стала загальноповсюдною лексикою і активно використовується у текстах ЗМІ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ажнюк Б. М. Мовні зміни на тлі деколонізації. *Мовознавство*. Київ, 2001. № 3. С. 48-54.
2. Артамонова І. М. Системні характеристики онлайнових та офлайнових ЗМІ. *Вісник СумДУ*. 2008. № 1. С. 181-188.
3. Баранник Д. Х. Українська мова на межі століть. *Мовознавство*. 2001. № 3. С. 42-47.
4. Битківська Я. В. Тенденції засвоєння і розвитку семантики англіцизмів у сучасній українській мові: автореф. дис... канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2008. 20 с.
5. Васіна О. В. Трансформація явища інтертекстуальності в Інтернет-новинах. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2009. Вип. 1. № 874. С. 14-19. (Серія «Соціальні комунікації»).
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
7. Апетян С. Г. Англицизми в структурі мас-медійного і офіційно-делового дискурсів (лексико-семантичний і когнітивно-прагматичний аспекти). С. 70.
8. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Харків: Харківський національний ун-т імені В. Н. Каразіна, 2005. 20 с.
9. Гурко О. В. Англійські запозичення в мові мас-медіа. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 22, 2012. С. 39-42.
10. Семчинський С. До питання про сучасне засвоєння українською мовою англіцизмів. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії*. 2015. С. 137-140.

Perevarukha V. English borrowings in news texts.

The article considers the specifics of the use of English borrowings in modern Ukrainian media discourse. The main types of word formation of derived words from borrowed vocabulary are traced.

Key words: *vocabulary, borrowing, anglicism, media discourse, media, speech.*

Ю. С. Прихідько

Науковий керівник – доц. В. В. Герман

РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ В ЖАНРАХ АКАДЕМІЧНОГО КРАСНОМОВСТВА

У статті розглянуто аспекти реалізації риторичної особистості вчителя в жанрах академічного красномовства. У праці здійснено спробу охарактеризувати такі жанри, як лекція, промова, доповідь.

Ключові слова: *академічне красномовство, промова, лекція, доповідь, риторична освіченість, культура спілкування, педагогічна риторика, мистецтво переконання.*